

Förslag att göra pensionssystemet hållbart och rättvist

Av Anders L Höglund

**The Swedish
Sustainable Economy
Foundation**

Mars 2017

1. Demografiska förändringar, i huvudsakligen beroende på en ökad livslängd och en minskad nativitet i de flesta länder i världen, har ökat kvoten mellan antalet människor som lever på pension och antalet människor som arbetar. Denna kvot kan fortsätta att öka i framtiden.
2. De demografiska förändringarna har gjort de flesta befintliga pensionssystem ohållbara. Lite eller ingenting har gjorts för att ta itu med det grundläggande problemet och många fonderade pensionssystem är i ett akut behov av reformer eller radikal förändring. Historien har också visat att fonderade pensionssystem är sårbara för politisk vanskötsel.
3. Det finns tre enkla åtgärder att lösa problemen:
4. En åtgärd är att öka den genomsnittliga pensionsåldern. Detta är naturligt eftersom både den förväntade livslängden och hälsotillståndet vid pensionsåldern har förbättrats.
5. En annan åtgärd är att minska genomsnittspensionens storlek.
6. En tredje åtgärd är att öka den genomsnittliga pensionsavgiften eller skatten som tas ut från den arbetande delen av befolkningen.
7. Det är lämpligt att använda en kombination av alla tre åtgärderna så att storleken på varje enskild åtgärd minskas. Fördelningen av de nödvändiga åtgärderna kan bestämmas demokratiskt i en omröstning.
8. Ett rent transfereringssystem, med direkta inkomstöverföringar, har flera fördelar jämfört med ett fonderat pensionssystem. En av huvudfördelarna är att pensionsproblemet, det politiska ansvaret och den finansiella bördan då inte kan ignoreras, uppskjutas eller bara vältras över på nästa generation av skattebetalare.
9. En annan fördel är enkelheten, den höga effektiviteten och den låga kostnaden för ett rent transfereringssystem i jämförelse med den 'utfallsdöljande komplexiteten' och den höga administrativa kostnaden för ett fullt fonderat, individuellt livsinkomstbaserat, pensionssystem.
10. En tredje fördel med ett transfereringsbaserat pensionssystem, kopplat till genomsnittslönen, är elimineringen av det orättviseproblem

som uppstår när tillväxttakten för pensionskapitalet avviker från tillväxttakten för genomsnittslönen i ekonomin – vilket annars kan orsaka godtyckliga förändringar i den relativa levnadsstandarden för den pensionerade andelen av befolkningen.

11. Slutligen; idén att ett fonderat pensionssystem ger lägre kostnader och högre aggregerad tillväxt baseras på en missuppfattning om den möjliga uthålliga maximala avkastningen på storskaliga investeringar.

12. Att lägga hela ansvaret för pensionssparandet på varje enskild individ kan tyckas vara en enkel och effektiv lösning men detta är ett orättvist sätt att hantera pensionsproblemet eftersom det, av olika orsaker, alltid kommer att behövas ett ekonomiskt skyddsnät.

13. Ett sätt att lösa detta problem är att införa en grundpension definierad som en viss andel av genomsnittslönen i ekonomin. Om pensionsåldern görs flexibel och den motsvarande flexibla nivån på pensionen anpassas så att kostnadsneutralitet uppnås, så skapas en viktig individuell valfrihet i systemet.

14. Till att börja med, innan skattesystemet är helt optimerat, kan pensionen finansieras genom en skatt eller avgift på varje arbetsinkomst med samma procentsats för alla inkomstnivåer. Denna finansieringsprincip har fördelen att vara både enkel och effektiv eftersom den behandlar alla inkomster lika och därför inte leder till en oönskad snedvridning av incitamentsstrukturen i ekonomin.

15. Det enkla transfereringsbaserade pensionssystem som föreslås här ovan eliminerar inte det individuella ansvaret och möjligheten som varje person har att förbereda sig för ett liv efter pensioneringen.

16. För dem med låga löner och för de långtidsarbetslösa kommer ett sådant pensionssystem att möjliggöra en förbättrad livskvalité vid pensioneringen medan de rika och/eller välbetalda redan är gynnade att ha medel att spara, investera och förbereda sig för sin pensionering.